

ĐẠI SỐ 10 – CHƯƠNG 3

§2. PHƯƠNG TRÌNH QUY VỀ BẬC NHẤT VÀ BẬC HAI

A. KIẾN THỨC CẦN NHỚ

I. ÔN TẬP VỀ PHƯƠNG TRÌNH BẬC NHẤT, BẬC HAI

1. Phương trình bậc nhất

$ax + b = 0 \quad (1)$		
Hệ số	Kết luận	
$a \neq 0$	(1) có nghiệm duy nhất $x = -\frac{b}{a}$	
$a = 0$	$b \neq 0$	(1) vô nghiệm
	$b = 0$	(1) có nghiệm đúng với mọi x

2. Phương trình bậc hai

$ax^2 + bx + c = 0 \quad (a \neq 0) \quad (2)$	
$\Delta = b^2 - 4ac$	Kết luận
$\Delta > 0$	(2) có 2 nghiệm phân biệt $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$
$\Delta = 0$	(2) có nghiệm kép $x = -\frac{b}{2a}$
$\Delta < 0$	(2) vô nghiệm

3. Định lý Vi-ét

Nếu phương trình bậc hai: $ax^2 + bx + c = 0 \quad (a \neq 0)$ có hai nghiệm x_1, x_2 thì:

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}, \quad x_1 x_2 = \frac{c}{a}$$

Ngược lại, nếu hai số u, v có tổng $u + v = S$ và tích $uv = P$ thì u và v là các nghiệm của phương trình $x^2 - Sx + P = 0$

II. PHƯƠNG TRÌNH QUY VỀ PHƯƠNG TRÌNH BẬC NHẤT, BẬC HAI.

1. Phương trình chứa ẩn trong dấu giá trị tuyệt đối

* Cách giải:

- Áp dụng định nghĩa :

$$|A| = \begin{cases} A, & A \geq 0 \\ -A, & A < 0 \end{cases}$$

* Đặc biệt:

$$a) |A| = |B| \Leftrightarrow \begin{cases} A = B \\ A = -B \end{cases}$$

$$b) |A| = B \Leftrightarrow \begin{cases} B \geq 0 \\ A = B \\ A = -B \end{cases}$$

- Bình phương 2 vế.

2. Phương trình chứa ẩn dưới dấu căn.

* Cách giải:

- Tìm ĐK

- Bình phương hai vế.

Giải tìm nghiệm. So với đk. Thử lại vào pt để loại nghiệm ngoại lai.

* Đặc biệt :

$$a) \sqrt{A} = B \Leftrightarrow \begin{cases} B \geq 0 \\ A = B^2 \end{cases}$$

$$b) \sqrt{A} = \sqrt{B} \Leftrightarrow \begin{cases} A \geq 0 \\ B \geq 0 \\ A = B \end{cases}$$

II. Bài tập trắc nghiệm

Câu 1. [Mức độ 1] Gọi x_1, x_2 là nghiệm của phương trình: $x^2 - 5x + 6 = 0$ ($x_1 < x_2$). Khẳng định nào sau đúng?

A. $x_1 + x_2 = -5$.

B. $x_1^2 + x_2^2 = 37$.

C. $x_1 x_2 = 6$.

D. $\frac{x_1}{x_2} + \frac{x_2}{x_1} + \frac{13}{6} = 0$

Câu 2. [Mức độ 2] Nghiệm của phương trình $\frac{3x+3}{x^2-1} + \frac{4}{x-1} = 3$ là

A. -1 hoặc $\frac{10}{3}$.

B. 1 hoặc $-\frac{10}{3}$.

C. $\frac{10}{3}$.

D. -1 .

Câu 3. [Mức độ 2] Phương trình $\frac{2x^2-10x}{x^2-5x} = x-3$ có bao nhiêu nghiệm?

A. 0 .

B. 1 .

C. 2 .

D. 3 .

Câu 4. [Mức độ 2] Nghiệm của phương trình $\frac{x-1}{x+2} - \frac{3x-5}{x-2} = \frac{2x^2+3}{4-x^2}$ là

A. $-\frac{15}{4}$.

B. $\frac{15}{4}$.

C. -5 .

D. 5 .

Câu 5. [Mức độ 1] Tập nghiệm S của phương trình $\sqrt{x^2 - 4} = x - 2$ là

- A. $S = \{0; 2\}$. B. $S = \{2\}$. C. $S = \{0\}$. D. $S = \emptyset$.

Câu 6. [Mức độ 1] Tập nghiệm S của phương trình $\sqrt{2x - 3} = x - 3$ là

- A. $S = \{6; 2\}$. B. $S = \{2\}$. C. $S = \{6\}$. D. $S = \emptyset$.

Câu 7. [Mức độ 2] Cho phương trình $(m+1)x^2 - 6(m+1)x + 2m+3 = 0$ (1). Với giá trị nào sau đây của m thì phương trình (1) có nghiệm kép?

- A. $m = \frac{7}{6}$. B. $m = \frac{6}{7}$. C. $m = -\frac{6}{7}$. D. $m = -1$.

Câu 8. [Mức độ 3] Gọi x_1, x_2 là hai nghiệm của phương trình $x^2 - 2(m+1)x + m^2 + 2 = 0$ (m là tham số). Tìm m để biểu thức $P = x_1x_2 - 2(x_1 + x_2) - 6$ đạt giá trị nhỏ nhất.

- A. $m = \frac{1}{2}$. B. $m = 1$. C. $m = 2$. D. $m = -12$.

Câu 9. [Mức độ 3] Tìm tất cả giá trị của m để phương trình: $m\sqrt{2-x} = \frac{x^2 - 2mx + 2}{\sqrt{2-x}}$ có nghiệm dương:

- A. $0 < m \leq 2\sqrt{6} - 4$. B. $m \in \left[-4 + 2\sqrt{6}; \frac{3}{2}\right)$.
C. $-4 + 2\sqrt{6} \leq m < 1$. D. $1 < m < \frac{3}{2}$.

Câu 10. [Mức độ 2] Biết phương trình $x^2 - 2mx + m^2 - 1 = 0$ luôn có hai nghiệm phân biệt x_1, x_2 với mọi m . Tìm m để $x_1 + x_2 + 2x_1x_2 - 2 = 0$

- A. $m = 1$ hoặc $m = -2$. B. $m = 0$. C. $m \geq 2$. D. $m \leq -3$.

Câu 11. [Mức độ 1] Tập nghiệm của phương trình $x^4 - 5x^2 + 4 = 0$ là

- A. $S = \{1; 4\}$. B. $S = \{1; 2; -2\}$. C. $S = \{-1; 1; 2; -2\}$. D. $S = \{1; 2\}$.

Câu 12. [Mức độ 2] Phương trình $x^4 - 2(\sqrt{2} - 1)x^2 + (3 - 2\sqrt{2}) = 0$ có bao nhiêu nghiệm?

- A. 2. B. 3. C. 4. D. 0.

Câu 13. [Mức độ 2] Tích tất cả các nghiệm của phương trình $\frac{1}{x^2 + x + 2} - \frac{1}{x^2 + x - 2} = 1$ là

- A. 1. B. 0. C. -1. D. $-\frac{5}{2}$.

Câu 14. [Mức độ 2] Số nghiệm của phương trình $\frac{x^2 - 2x + 2}{x - 1} + \frac{1}{x - 2} = 2 + \frac{1}{x - 2}$ là

- A. 2. B. 3. C. 1. D. 0.

Câu 15. [Mức độ 2] Cho phương trình $\frac{x^2 - 3x - 2}{x - 3} = -x$ có nghiệm a . Khi đó a thuộc tập:

A. $\left(\frac{1}{3}; 3\right)$.

B. $\left(-\frac{1}{2}; \frac{1}{2}\right)$.

C. $\left(\frac{1}{3}; 1\right)$.

D. $\emptyset$.

B. BÀI TẬP TỰ LUYỆN

Câu 1. [Mức độ 1] Gọi x_1, x_2 là các nghiệm của phương trình $x^2 - 3x - 1 = 0$. Ta có tổng $x_1^2 + x_2^2$ bằng:

A. 8.

B. 9.

C. 10.

D. 11.

Câu 2. [Mức độ 1] Tập nghiệm của phương trình $\sqrt{x+1} = x-1$ là

A. $\emptyset$.

B. $\{3\}$.

C. $\{3; 2\}$.

D. $\{3; 1\}$.

Câu 3. [Mức độ 2] Biết phương trình $\sqrt{x-1} + \sqrt{3x-3} = \sqrt{x^2-1}$ có hai nghiệm x_1, x_2 . Tính giá trị biểu thức $(x_1-1).(x_2-1)$.

A. 1.

B. 0.

C. $\sqrt{2}$.

D. $\sqrt{3}$.

Câu 4. [Mức độ 2] Số nghiệm của phương trình $\sqrt{3x+1} - \sqrt{2-x} = 1$ là

A. 3.

B. 0.

C. 1.

D. 2.

Câu 5. [Mức độ 2] Tổng các nghiệm của phương trình $(x-2)\sqrt{2x+7} = x^2-4$ bằng:

A. 0.

B. 1.

C. 2.

D. 3.

Câu 6. [Mức độ 2] Phương trình $\sqrt{2-x} + \frac{4}{\sqrt{2-x}+3} = 2$ có tất cả bao nhiêu nghiệm?

A. 0.

B. 1.

C. 2.

D. 3.

Câu 7. [Mức độ 2] Nghiệm của phương trình $\sqrt{x^2+10x-5} = 2(x-1)$ là

A. $x = \frac{3}{4}$.

B. $x = 3 - \sqrt{6}$.

C. $x = 3 + \sqrt{6}$.

D. $x = 3 + \sqrt{6}$ và $x = 2$.

Câu 8. [Mức độ 3] Gọi x_1, x_2 là hai nghiệm của phương trình $x^2 - (2m+1)x + m^2 + 1 = 0$ (m là tham số). Tìm giá trị nguyên của m sao cho biểu thức $P = \frac{x_1 x_2}{x_1 + x_2}$ có giá trị nguyên.

A. $m = -2$.

B. $m = -1$.

C. $m = 1$.

D. $m = 2$.